

3
 gratiam impetrat apud deū. hic bern. Ma-
 ria linum apit vniuersis vt de plenitudine
 eius om̄s accipiant. c. Tercio potens est d̄
 d̄ mones. quicquid em̄ despatum exigente
 d̄ uisicia relinquitur d̄ n̄ onibus. per ei⁹
 potestatem est ex t̄ auis liberatum. propter
 quod ipsi d̄ mones ex eius potestate ter-
 riu non audent eam proprio nomine ap-
 pellare. s̄ d̄ frequenti⁹ eam magnam appel-
 lant hinc bern. Quid tibi negari poterit.
 cui non est negatum. Theophilum de infer-
 ni faucibus euocare. De c̄nibus pr̄nib⁹
 di. itez bern. Data est tibi om̄nis potestas
 in celo ⁊ in terra. vt om̄nia quecunq; volue-
 ris valeas impetrare. **S**exta proprie-
 tas stellarum est q̄ sunt fm̄ visū hōim pul-
 sime. que pp̄ietas beate virgini cōpenit que
 per virtutem sue humilitatis se minimam
 iudicabat. in hac ergo paruitate eius humi-
 litas designatur. de qua bern. Audeo dicere
 q̄ nec marie virginitas sine humilitate pla-
 cuisset. Propter quod cum p̄ gabrielem dei
 filius ex ea incarnandus nunciaretur. oim̄
 virtutum obli⁹ de sola humilitate glabaf
 dicens. Quia respexit humilitatem ancille
 sue. de qua iterum bern. Que est h̄c tā lub-
 limis humilitas que cedere non nouit ob-
 lans honorib⁹. Non enī magnū est eē hu-
 milez in abiectioe. s̄ d̄ magna ⁊ rara ē vir-
 tus humilitas honorata. **S**eptima proprie-
 tas stellarum est q̄ in suis effectibus sunt
 efficacissime. Sunt enim discordantium p̄-
 ciliat̄ie errantium directiue. gemina unūz
 secundariue. que om̄nia in virgine gloriola
 efficacissime inueniuntur. Ipsa est em̄ dei ⁊
 peccatorum inter se discordantium reconci-
 liatiua. seculariū hōim errantium a deo di-
 rectiua. propter quod ⁊ stella maris dicitur
 eo q̄ nautas in mari errantes dirigat ad por-
 tū salutis. Est etiam germinantium secun-
 dariua. quia quicquid de bonis operib⁹ s̄
 pfic̄ m̄ p̄ eius gr̄az ⁊ intercessiōez ī debitiū
 fructū germinat apud deū. LXXXI

De eodem sermo quartus.

Ego mater pul-
 cre dilectionis tioris ⁊ agnitōis
 ⁊ sancti sp̄s. ec̄. p̄. m̄. **E**

Sciendum q̄ sicut vnus est dei patris filius
 naturalis scilicet iesus christus ⁊ multi filij
 adoptiui. sic vnus est filius marie natural
 scilicet iesus x̄ps fm̄ hominē. ⁊ multi adop-
 tiui sicut om̄s electi. propter quod idem vir-
 ginis filius dicitur primogenitus. Mar. i.
 vbi dicitur. Peperit filium suum primoge-
 nitum eo q̄ ipse primo ex ea genitus dedit
 ei multos filios adoptiuos. vt fm̄ aplūm
 ad Ro. viij. ipse sit primogenitus in multā
 fratribus. hinc est etiā illud q̄ ap̄los ⁊ om̄s
 electos in aplis fratres nominat dicens. per
 sp̄s Nunciabo nomen tuū fratribus meis. ⁊
 illud Mar. xij. Nunciato fratribus meis
 h̄s ergo filios adoptiuos naturalis filius
 iesus x̄ps. sub noie ioh. marie dedit in filios
 cum in cruce pendens dixit. Mulier ecce fili-
 us tuus. Itēq; ipsam nobis dedit in matrē
 cum nobis dixit per discipulū. Ecce mater
 tua. Nam sub nomine ioh. que gratia dei in-
 terpretatur. omnes filij adoptiui. qui ex gr̄a
 dei adoptantur in filios designantur. Ad
 enim necesse fuit vt iohannem matri ⁊ ma-
 trem iohāni. quoz fidem ⁊ aicitā nouit ad
 inuicem recōmendarēt. S; in eo loco ⁊ tpe
 hoc facere voluit vt eandē ei recōmendatōz
 ei impressius in calcareret. ac si diceret. Vide
 mater quid pro peccatoribus pariat. ⁊ quo-
 tiens exigente iusticia ipsum dānari opteat
 tu mee recōmendationis tpe passionis tibi
 face non imemor ipse mibi surripias ⁊ p̄
 eis interpella. in quo viscera benignissime
 mie dei circa nos relucet q̄ tam multiplici-
 ter querit occasiōē miserendi ⁊ h̄c recōmē-
 datio nostre matri tam profundissime est
 immessa. vt etiā ipsa se offerat omnibus in-
 uocantibus beniuolā ⁊ benignā. ⁊ licet quā-
 rum in ea est oibus desiderat̄ia; exhibere
 hoc em̄ requirit ordinatio veritatis vt ⁊ nos
 ad gr̄atā eius p̄cipiendam studeamus ha-
 biles ⁊ dispositi inueniri. quia licet vt dixi-
 mus omnibus gratiam offerat ipsa; tamē so-
 li habiles consequūt. Qualiter autem ad
 eius gr̄atā consequendā nos habilitare de-
 beamus ipsa nobis insinuat in verbis p̄posi-
 tis cum dicit Ego mater pulcre ⁊ c. ac si di-
 cat. qui per pulcra; dilectionē. timorē. p̄gni-
 tionem sancti sp̄s diligēt se disposuerūt

illoz ego mater ero maternū eisdem affectū
 p̄ omnibus alijs exhibēdo. **D**icit ergo. Ego
 mater pulchre dilectōis r̄c. i. pulchrā dile
 ctionem. timorē. cognitiōē. spem sanctā ha
 bentū. eo q̄ accidētia nō sint nisi in subiecto
 Primi ergo quorū vult esse mater sunt qui
 pulchrā habent dilectōem. **Q**uid sit autē
 pulchra dilectio. **S**ciendū q̄ ali
 quid dicit pulchrū tripliciter. scz ex purita
 te. ordinabilitate. et nobilitate. **E**x puritate
 pulchra dicunt vitū. vinū. aqua. quādo pu
 ra vident. **S**imiliter ex ordinabilitate aliq̄
 pulchra dicunt: quādo partes vel membra
 p̄portionabiliter sunt adinuicē ordinata. vt
 homo vel equ⁹ pulcher dicit quādo partes
 eius vel membra scz os. nasus. oculi bonaz
 habent adinuicē p̄portōem. **S**imiliter aliqua
 dicuntur pulchra nobilitate. vt illa imago q̄
 ex auro est pulchrior est illa q̄ de vili scema
 te est formata. **H**ec ergo tria pulchra cōue
 nire debent in pulchra dilectōe. vt illa dile
 ctio dicat pulchra que ex puro subiecto cuz
 ordiato affectu in nobile obiectū ordinatur
Ex puro quidē subiecto: scilicet ex pura ani
 ma que p̄pter sui dilectōem etiā cauēt pra
 uitatem omnium mortalium peccatorū. qz sic **L**e
 uiti. dicit. **S**i maculā habuerit nō erit acce
 ptum dño. **E**t ap̄lus. **M**odicū fermenti to
 tam massaz corrūpit. qd̄ est dicere. **S**i ani
 ma maculā r̄ modicū fermenti mortalium
 peccatorū habuerit: eius dilectio nō erit gra
 ta. **S**ecundo dilectio pulchra dicit ex ordi
 nato affectu. hoc est cū ad sua diligibilia iu
 stum seruat ordinē diligendi. **D**e qua illa
 gloriā in **C**antic. ij. **O**rdinauit in me cha
 ritatem. **H**ic est autē debitus ordo diligen
 di cum omnia diligibilia ordinant in deum:
 vt omnia p̄pter deū diligant. **D**iligat enim
 pater. mater. soror. amici. auruz. diuitie. ho
 nores. corpus. r̄ anima. deus. in quibz om
 nibus necesse est vt amor ordinē: qui tunc
 bñ ordinat cum deus principalit̄ r̄ ex cōseq̄n
 ti. i. p̄pter deum omnia alia diligant. **D**e q̄
 ordine dicit **B**erni. **O**rdinat deus in rebo di
 ligendis charitatem: vt sciamus quid pri⁹:
 quid posterius: quid minus: quid magis:
 quid p̄pter se: qd̄ p̄pter aliud diligat. **S**ūt
 emz temporalia diligēda p̄pter corpus. corp⁹

no. p̄pter animā. **V**aleat enī anime corpus
 sanū ad penitentiā. infirmū ad cumulatio
 nem meritorū. mortuū ad requiē. resuscita
 tum ad cōsummatōem. **E**t idcirco propter
 animā corp⁹ est merito diligendū. **A**nima
 no diligatur p̄pter deū ad cui⁹ imaginē fa
 cta est. **D**eus no diligatur p̄pter se. quia ni
 bil dignius. nihil vilius potest diligi. **N**i
 bil dignius qz ipse prior dilexit nos. qz et in
 meritis semetipm̄ dedit nobis. **N**ihil etiā
 vtilius. quia ex hui⁹ amoris virtute omnia
 nobis cooperant in bonū. omnia dico bona r̄
 mala r̄ aliena. **I**tem inter amorē dei r̄ pri
 mi talis debet cadere ordinatio. vt charita
 te affectuali preponat deus primo: vt plus
 q̄ primus diligat. charitate no actuali deo
 pximus preponat. **H**inc **B**erni. **C**um du
 plex sit charitas: affectualis r̄ actualis. actu
 alis inferiora prefert superioribz. affectualis
 no prefert superiora inferioribz. **N**bi gratia.
In bene affecta aīa non dubiū quin dilecti
 oni hominū dei dilectio preponat: r̄ in ipis
 hominibz p̄fectiores infirmioribz: celū ter
 re. eternitas tempis: aīa carni. **E**tiamē in be
 ne ordinata actōe semp̄ ordo oppositus iue
 nitur. **N**az circa curā primi plus vrgemur
 r̄ in infirmioribz: fratibus diligentius assi
 stimus: r̄ pati terre plusq̄ celi glorie ipa ne
 cessitate insistimus: et lāguozibus corporis
 postposita cura anime pene cōtinue infertui
 mus. **O**rantem hominē deo loqui quis du
 bitat. quoties tamē in charitate abducimur
 r̄ euellimur. p̄pter eos qui nra indigent ope
 ra vel loquela. quoties pro am̄ministradis ter
 renis iustissime sup̄sedem⁹ celebradis missa
 rum solētijs ordo preposterus. sed necessi
 tas nō habet lege. **T**ercio dilectio
 pulchra dicit p̄pter materie nobilitatem: vt
 sup̄ ostendim⁹. **S**ic illa dilectio pulchra di
 citur que de pulchriori siue nobiliori obie
 cto habet. vnde amor boni hominis melior est
 q̄ mali: celi plusq̄ terre. **D**ilectio autē ad ob
 iectū qd̄ est deus ordinata pulcherrima est.
 maxime cum diligat deus p̄pter deum. **L**a
 liter em̄ diligentū scz ex puro subiecto ordi
 nato affectu: nobili obiecto est pulchra dile
 ctio. quā qui habuerit merent gloriofaz vir
 ginem sibi habere matrē. **S**ecundo glorioza

virgo meret esse mater bñtium timorē pul-
 crum. Adit aut pulcr ad dñam sedi timo-
 ris. p que coacti malū pmitimus & bonum
 aggredi nō audem⁹. Nā de primo dicit Mar-
 t. Nolite timere eos q̄ occidit corpus & am-
 plius nō habēt quid addant. sed timete eū
 qui pōt aiam & corpus mittere in gebennā
 de. ij. dicit iob. vi. Qui timet pruinā irruet su-
 per eū nix. Qui ei timet pruinā modice pe-
 nitentie & laboris irruet super eū nix p̄fūdissi-
 me amaritudinis eterne dānatōis. Si er-
 go virginē maria; matrē habere cupimus
 expellam⁹ sedū timorē et pulcr in cor nēm
 introducamus. **P** Dicat aut timor dñi
 pulcr et pulcro obiecto qd̄ est deus efficiēs
 in nobis tria bona. s. puritatē bonitatē diui-
 ni bñplaciti voluntatē. Quō aut hunc pul-
 crum timorē in cor nostrū introducere debe-
 amus ut hec tria opes in nobis docet nos
 Sapiens. Eccl. viij. cum di. Fili memorare
 nouissima tua & in eternū nō peccabis glo-
 timorē pbibente. Que autē sint nouiss. ma-
 nostra memoranda. declarat bern. exponēs
 pdictū verbum sic dicēs. **D** hō nouissima
 tua sunt mors iudiciū gebēna. Quid enī
 horribilius morte. qd̄ terribili⁹ iudicio. qd̄
 intolerabilius gebenna. Nā gebenna nihil
 pōt tolerabili⁹ cogitari. Quid metuit si q̄s
 ad ista nō trepidat nō expauescit non timore
 pcurit. Time ergo q̄ i morte sepandus es
 ab omnib⁹ bonis h⁹ corpis et mūdi. Time
 q̄ interribili iudicio ei p̄ntandus es in cui⁹
 manus horrendū est incidere. illo te exami-
 nate quē nihil latet. q̄ de se dicit. hic. x. Ego
 sum testis & iudex. Time q̄ in gebenna cru-
 ciatibus eternis & limentis exponendus es.
 Qui hec tria cogitauerit sicut sūt timorem
 cordi suo introducet nisi sit durior adaman-
 te. **P**rimo ḡ timor ille sic dixim⁹ introduct⁹
 pulcr dicit. quia ingrediens in nobis opatur
 puritatem. qz statim vt intus venit expellit
 peccatū. quo expulso relinquit puritas. hic
 Eccl. i. Timor dñi expellit peccatū. naz qui
 sine timore est. nō poterit iustificari. Scdo
 expulso peccato et plantata puritate. timor
 opat bonitatē. hoc est stimulat nos vt bona
 faciamus. sic enim dicit. Eccl. xv. Qui timet
 dñm custodiūt mandata illius. & iterū qui

timet deus nihil negligit. Tercio timor dñi
 incitat nos. vt dñi faciamus p̄ oia volūta-
 tem. hinc Eccl. ij. Qui timet deū inquirūt
 que bñplacita sūt illi. **T**erc ps. Bñplacitū
 est dño sup timentes eū. & ideo ex his trib⁹
 effectib⁹ q̄s opatur in nobis. pulcr dicim⁹
 hūc timorē. **T**ercio gloriosa virgo
 dignat esse mater agnitionis. i. habentium
 agnitionē. Est aut triplex agnitio sūme nos-
 bis necessaria. quā qui habuerit matremum
 affectu⁹ virginis p̄meret. **P**rima est vt dei
 reuerentiā. scda vt nostram insufficiēntiam
 tertia vt matris clementiā congnoſcamus.
Quas ido necessarias dicim⁹. qz ex eis tres
 virtutes nobis necessarie oriunt. **N**ā ex pri-
 ma agnitione dilectōem. ex scda hūilitate
 ex tertia spem siue fiduciam veraciter conse-
 quimur. **P**rimo dico q̄ ex agnitione diui-
 ne reuerentie dilectōem pleq̄mur. qz quāto
 deum agnoscimus. tanto necesse est vt eū dili-
 gamus. **I**pse. n. tam ineffabilis est bonitas
 tam inexplicabilis dulcedo. vt nemo possit
 eum odire. sed quantū agnoscitur tantū dili-
 gitur. hinc p̄ Jere. ij. dñs di. Non glorieſ
 sapiens in sapia sua. nec fortis in fortitudine
 sua. nec diues in diuitijs suis glorieſ. sed in
 hoc glorieſ qui gloriatur. scire et nosse me.
Quare? Quia vt ait bern. nemo absq̄ co-
 gnitione saluabit. & subiūgit. **S**i ignoras
 deū. poterit ne eē spes salutis. **P**leq̄q̄. **N**ec
 ei poteris aut amare quē nescias aut habere
 quē nō amauesis. qz sicut ex dei agnitione di-
 lectōem sic ex dei ignorantia oritur dicimus
 desperationem. quod sic declarat bern. **A**li-
 quis reuersus in se & displicens sibi in omni-
 bus malis que fecit cogitans qz respicere
 ab omni vita mala. si ignorat qz bon⁹ sit de-
 us. qz suauis & mitis. quā malus ad igno-
 scendum. nunquid sua carnalis cogitatio ar-
 guet eum. & dicet. quid facis. et vitam istaz
 vis pdere & futuram. **P**eccata tua maxima
 sunt. nequa qz sufficis satisfacere. & sic despe-
 ratus resilit miser. ignorans qz facile omni-
 potens bonitas omnia ista dissolueret. que
 omnia idcirco indurimus. vt ostenderem⁹
 q̄ sicut ex dei ignorantia sequitur despera-
 tio. sic ex eius opposito. s. agnitione sequitur
 dilectio. **S**ecūda cognitio de nobis ipsi est

habenda. qua quanto verius nos ipsos cognoscimus et quanto lucidius introitus ingredi mur: tanto amplius mala nostra ex quibus humiliamur videmus. **Hinc Boetius.** Nemo tam proposita felicitatis est qui non in aliqua parte eius sui statum qualitate rixet. Et hoc est quod innuit **Ezechiel.** viij. ubi sepe repetit. Et ad hoc conuersus videbis abominatōes maiores. quia quanto verius conuertimur: tanto plura mala nostra videmus. **Hec est aliquis sanctus** qui ab hac lege excludat: **Dicit enim Berni.** Tu quicumque es et si sanctus es: si te ad lumē veritatis intus in anima sine dissimulatione inspicias: nō dubito quin hūiliteris in oculis tuis. Sicut ergo ex cognitiōe dei dilectio: sic ex cognitiōe nostri hūilitas generat. **Tercio ex cognitiōe matris virginis clemente spes nobis oritur et fiducia.** ut qui nostre iusticie fiduciam non habemus: nec propter dei reuerentiam tanquam peccatores faciem levare audeamus ad virginē cōfugientes: de eius clementia speremus. **Qui ergo propter dei reuerentiam et suorum bonorum insufficiētiā nō audet levare faciem eius offensam dñi erubescens.** Si inquam tales ad matrem virginē profugerint de eius clementia sperantes: ipsos in gratia recipiet: et per materna beneficia eos diuine gratie reconciliabit. et hoc est pulchra agnitio cuius beata virgo designat esse mater. **¶ Quarto beata virgo dignat esse mater sancte spei. i. habentium sanctam spem.** Cum autem dicit sancta: innuit spes alias iustas et non sanctas. **Propter quod sciendum quod sunt tria que spem nostram iustificat de virgine gloriosa.** ut videlicet propter eam a peccatis cessemus. spem nostram solum in ipsam et filium eius ordinem. ipsam bonis quibus possumus honorem. **¶ Primo dico a peccatis cessemus.** quia frustra sperat qui peccando eum puocat in quo sperat. **Hinc Sapi. v.** Spes impij quasi lanugo que a vento dispergit. **¶ Item Job. xj.** Oculi impij deficient et effugium peribit ab eis. et spes eorum abominatio est anime. **Hinc Jo. ij.** Omnis qui habet spem in deo sanctificat se sicut ille sanctus est. **Secundo spem nostram solum in matrem virginem ordinem.** nec de nostris: nec de alienis viribus presumētes: ne maledictōes. **Hicere. in curramus.** ubi dicit. **¶**

ledictus qui ponit carnē brachiū suū. **Tercio in virginē matrem spem nostram ponamus ipsam in omnibus et pro omnibus honorantes.** quia tunc fiducialiter speramus si spem nostram exhibitione operis comprobamus. et hoc est quod ait ps. **Spera in dño et fac bonitatem.** Et hoc est veraciter spes sancta cuius se gloriosa virgo assensit esse matrem.

LXXXII. De eodem sermo. v.

Homo quidam de

scendebat ab hierlm in hiericho: et incidit i latrones. **Luc. x.**

Sap. ix. dicit. Difficile estimamus que in terris sunt: et que in prospectu sunt inuenimus cum labore. que autem in celis quis inuestigabit: ac si dicat. **Si difficile intelligimus aliquid quod terrenis que sensibus subiaceret: quid intelligere possumus de celestibus et diuinis.** hinc est quod gloriosus ille archiepiscopus **Beatus christus:** quotiens loqui voluit de celestibus et diuinis: assumpsit corporalia loquens in parabolis. ut per visibilia rerum similitudines perdetem. i. paulatim nos duceret in celestia et diuina: dicens. **Simile est regnum celorum decem virginibus.** vel **thessal. abscond. vel sage. misse in mari.** **¶ Ad exponens Greg. di. Regnum celorum ideo terrenis rebus ille dicit. ut ex his que animus nouit surgat ad incognita: quantum exemplo visibilium se ad inuisibilia rapiat. et per ea que visu vidit quasi cōfrictus incalecat.** ut per hoc quod scit notum diligere discat et incognita amare. **Ex his ergo omnibus instructus placuit verbum propositum adducere: ut per res corporales que sonant naturam gloriose virginis deprimamus.** In quibus verbis tria intelligimus. scilicet gloriose virginis singularitatem. descensionis qualitatem. nostram utilitatem. **¶ Primum ibi.** **Homo quidam.** **Secundum ibi.** descendebat ab hierlm in hiericho. **Tercium ibi.** et incidit in latrones. **Hec per ordinem persequentes: primo dicimus quod in primo membro intelligimus gloriose virginis singularitatem. Licet enim hoc nomen homo secundum grammatice sit nomen appellatiuum appellans pro omnibus. per hoc tamen nomen quidam additur et ab hac generalitate restringitur ut non stet pro omnibus**